

RAPORT METODOLOGICZNY Z PRZEPROWADZONEGO BADANIA

Dziedzictwo obok Mnie – Polacy i Norwedzy wobec lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Wywiad kwestionariuszowy w Polsce.

DoM

Dziedzictwo obok Mnie.

Wartości dziedzictwa kulturowego
dla społeczności lokalnych

Sopot, czerwiec 2015

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

DoM

Dziedzictwo obok Mnie.
Wartości dziedzictwa kulturowego
dla społeczności lokalnych

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Ogólne informacje o badaniu	4
Wykonawca badania	4
Technika badawcza	4
Grupa badana.....	5
Procedura doboru próby.....	8
Ważenie.....	9
3. Sprawozdanie z realizacji badania	9
4. Zastosowane narzędzia badawcze	10
5. Załączniki.....	11
Załącznik 5.1 Kwestionariusz.....	11
Załącznik 5.2 Zbiór danych	11
Załącznik 5.3 Zestawienie wykresów i tabel	11

1. WPROWADZENIE

Badanie pn. „Dziedzictwo obok Mnie – Polacy i Norwedzy wobec lokalnego dziedzictwa kulturowego” zostało przeprowadzone przez firmę PBS Spółka z o.o. na zlecenie Narodowego Instytutu Dziedzictwa przy współpracy z Riksantikvaren, w ramach projektu „DoM – Dziedzictwo obok Mnie. Wartość dziedzictwa kulturowego dla społeczności lokalnej”.

Badanie miało na celu zebranie informacji pozwalających na poznanie opinii i postaw wobec dziedzictwa kulturowego wśród Polaków i Norwegów, w tym ocenę możliwości wykorzystania dziedzictwa na potrzeby rozwoju społeczności lokalnych oraz stosunku do dziedzictwa lokalnego Polaków i Norwegów. Badanie objęło takie obszary jak ocenę wartości dziedzictwa kulturowego oraz poziom zainteresowania, zaangażowania i uczestnictwa w jego interpretacji, w szczególności w jego ochronę, poznanie i użytkowanie.

W poniższym raporcie przedstawiona została procedura realizacji polskiej części badania oraz jego założenia metodologiczne. W dokumencie opisano również zastosowane narzędzia badawcze i techniki, a także strukturę grupy badanej.

2. OGÓLNE INFORMACJE O BADANIU

WYKONAWCA BADANIA

Projekt został zrealizowany przez firmę PBS Spółka z o.o. (dawniej: Pracownia Badań Społecznych, PBS DGA). Jest to jedna z najstarszych na polskim rynku agencji badawczych. Została założona w 1990 roku. PBS to jednocześnie największa polska firma badawcza, od lat zajmująca miejsce w pierwszej dziesiątce rankingów firm badawczych OFBOR. Świadczy usługi w zakresie całego spektrum badań ilościowych i jakościowych, pracując zarówno dla klientów z sektora przedsiębiorstw, jak i usług publicznych. Agencja prowadzi badania metodami tradycyjnymi (np. etnograficzne, techniki obserwacyjne) jak i zaawansowanymi technikami badawczymi (CAPI, CATI, CAWI, M-Research).

PBS Spółka z o.o. jest członkiem założycielem Organizacji Firm Badania Opinii i Rynku (OFBOR) – branżowej organizacji zrzeszającej czołowe polskie firmy badawcze. Od początku uczestniczy w najważniejszej inicjatywie OFBOR – Programie Kontroli Jakości Pracy Ankieterów skupionej na określeniu i egzekwowaniu najwyższych standardów realizacji badań. PBS posiada certyfikaty PKJPA we wszystkich kategoriach: badania realizowane techniką ankieterskich wywiadów osobistych/audytoryjnych – PAPI; badania realizowane techniką ankieterskich wywiadów osobistych ze wspomaganie komputerowym – CAPI; badania realizowane techniką ankieterskich wywiadów telefonicznych z systemowym wspomaganie komputerowym – CATI; badania, w których materiał przygotowany jest samodzielnie przez badane osoby; badania jakościowe; Retail Audit; Mystery Shopping.

TECHNIKA BADAWCZA

W niniejszym badaniu zastosowano technikę CAPI (*Computer Assisted Personal Interviewing*). Jest to metoda bezpośrednich wywiadów wspomaganych komputerowo. W trakcie wywiadu CAPI ankieter odczytywał pytania z ekranu przenośnego komputera i notował na nim odpowiedzi respondenta. Następnie, wykorzystując sieć teleinformatyczną, przysyłał dane pochodzące z wywiadu do centrali koordynującej realizację badania.

W porównaniu z tradycyjnymi metodami wywiadów kwestionariuszowych zaletami CAPI, wynikającymi z zastosowania narzędzi informatycznych, jest mniejsza podatność na błędy oraz lepsza kontrola poprawności przeprowadzenia wywiadu. Pominięcie etapu wprowadzania danych z papierowych ankiet sprawia, że uzyskanie zbioru będącego wynikiem badania jest szybsze

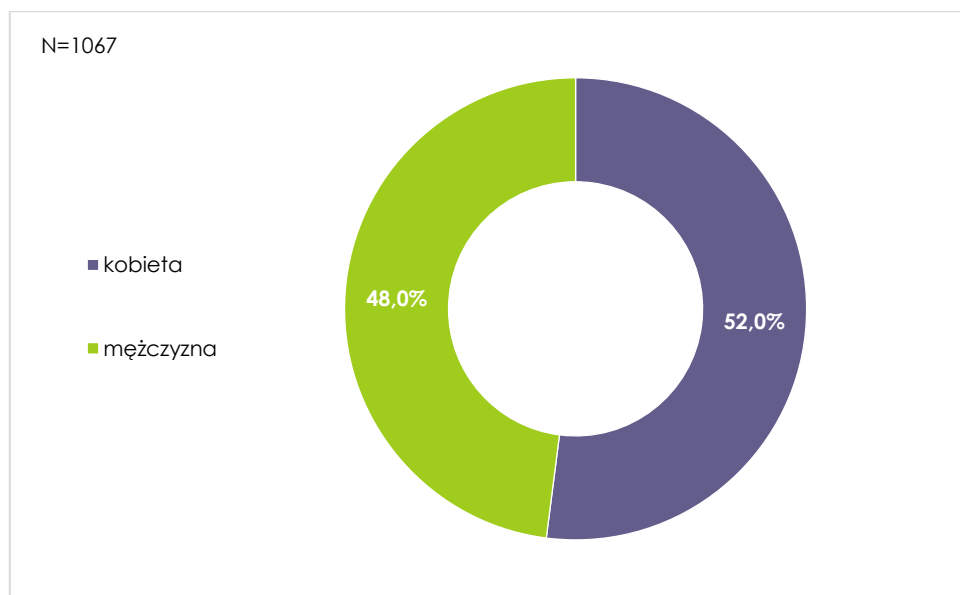
i obarczone znacznie mniejszym ryzykiem wystąpienia przypadkowych błędów. Powyższe zalety przekładają się na wyższą jakość uzyskiwanych danych. Realizacja badań techniką CAPI umożliwia ponadto realizację dłuższych i bardziej złożonych narzędzi badawczych. Technika CAPI sprawdza się także, gdy kwestionariusz zawiera dużą ilość pytań filtrujących. Do realizacji badania zostało wykorzystane oprogramowanie CADAS, które jest internetową platformą typu Klient-Serwer przysposobioną do ankietowania, tj. do aktywnego pozyskiwania kwestionariuszowych danych sondażowych lub obserwacyjnych. Dzięki zastosowaniu tej techniki, możliwe było automatyczne filtrowanie pytań, na które miał odpowiadać respondent.

W trakcie wywiadu ankietier odczytywał pytania z ekranu komputera, zaznaczając odpowiedzi respondenta w przeznaczonych do tego miejscach na ekranie. Dane automatycznie generowały się w bazach za pośrednictwem sieci informatycznej.

GRUPA BADANA

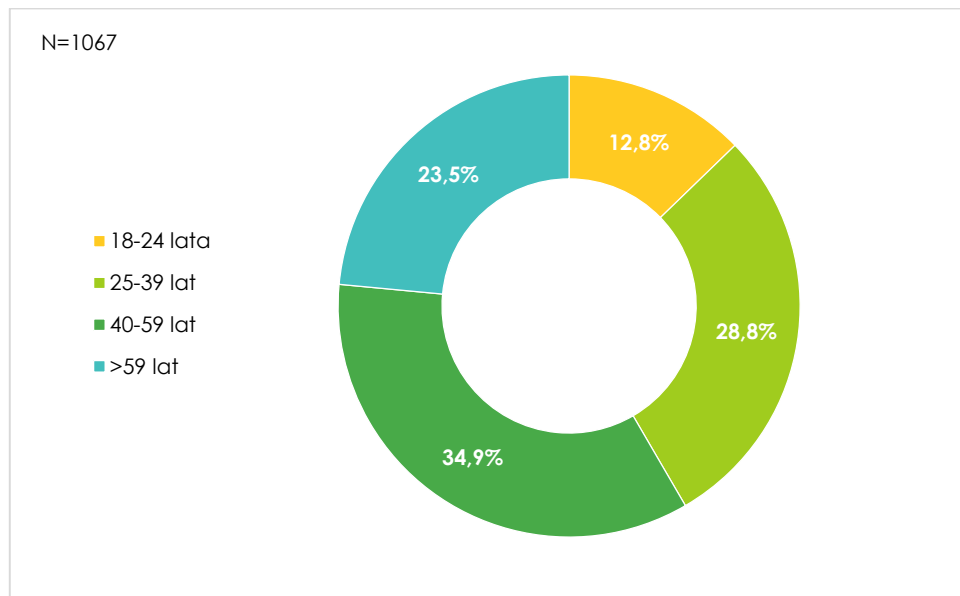
Badanie zrealizowane zostało na grupie **1067 dorosłych Polaków** zamieszkujących teren Rzeczypospolitej Polskiej. W trakcie realizacji badania kontrolowano takie zmienne demograficzne jak płeć, wiek, region zamieszkania, miejsce zamieszkania oraz wykształcenie.

Równy 48% odpowiadających stanowili mężczyźni, natomiast 52% kobiety.

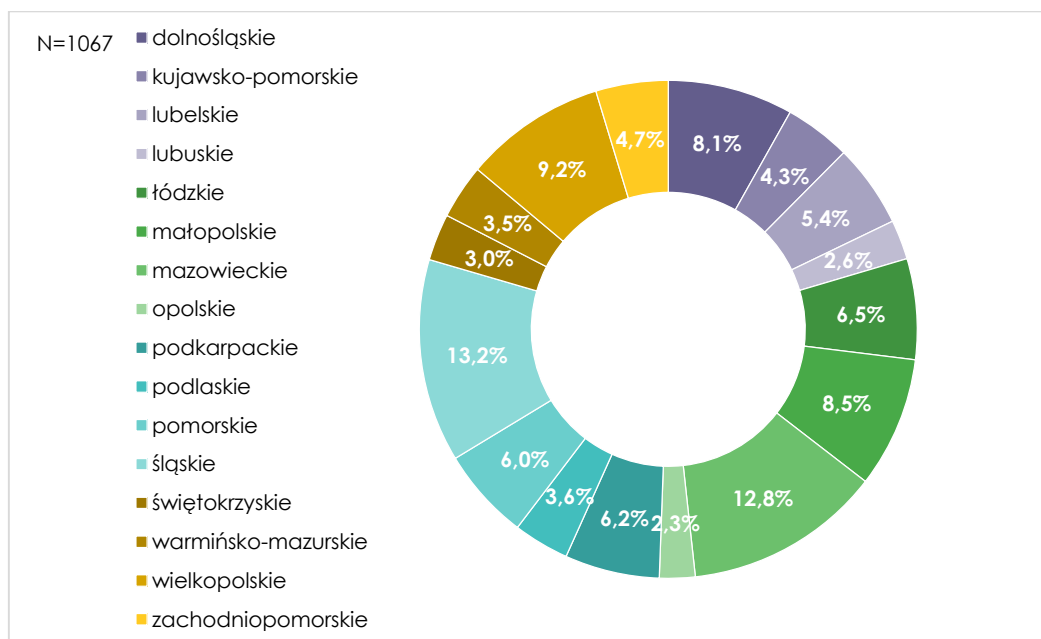
RYSUNEK 1 PŁEĆ

Niespełna 35% osób badanych była w wieku między 40 a 59 rokiem życia. Niewiele mniej, bo blisko 29%, stanowiły osoby w wieku 25-39 lat. Trzecią w kolejności pod względem wielkości grupą były osoby powyżej 59 roku życia (w przybliżeniu 24%), natomiast najmniej liczną zbiorowość stanowiły osoby najmłodsze, tj. w wieku od 18 do 24 lat (niespełna 13%).

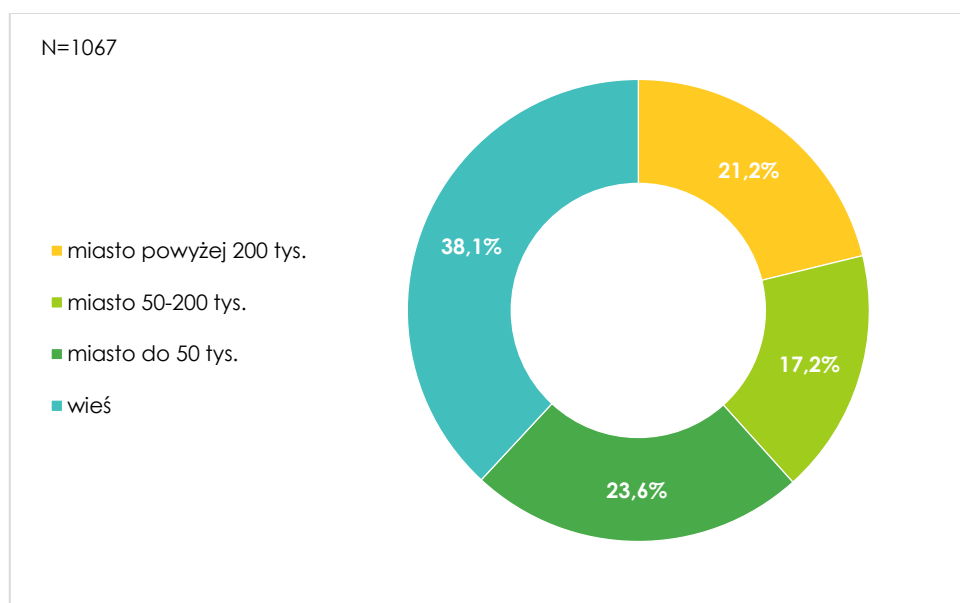
RYSUNEK 2 WIEK

Poniżej zaprezentowano wykres obrazującą rozkład realizacji w podziale na województwo.

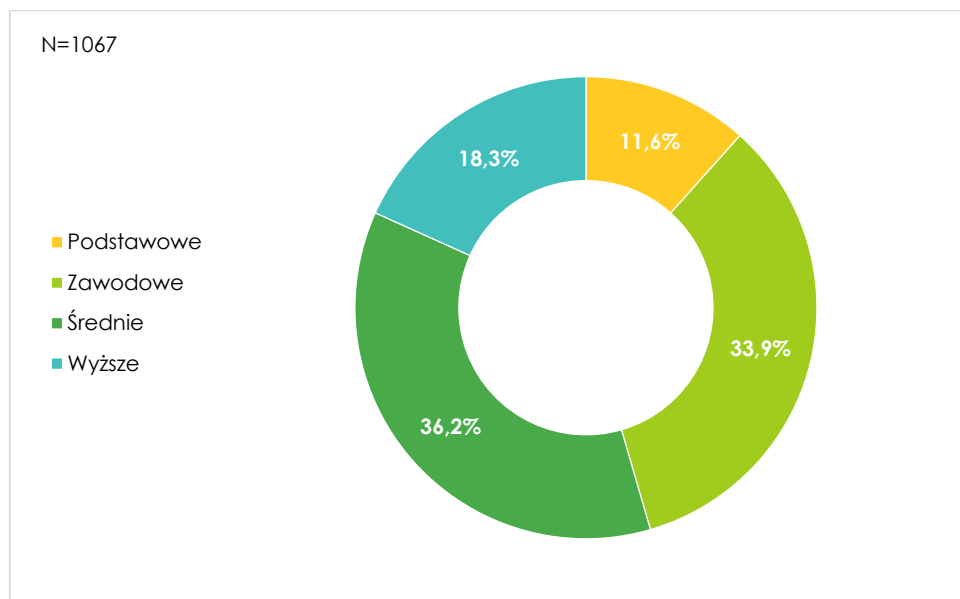
RYSUNEK 3 WOJEWÓDZTWO

Analizując podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania zauważyć można, że blisko dwóch na pięciu odpowiadających stanowiły osoby zamieszkujące wieś (nieco ponad 38%). Nieco mniej, bo w przybliżeniu 24% badanych zamieszkiwało z miasta do 50 tysięcy mieszkańców. Trzecią z kolejności grupę stanowili respondenci mieszkający w miastach powyżej 200 tysięcy mieszkańców (około 21%), zaś osoby z miast od 50 do 200 tysięcy mieszkańców stanowiły nieco ponad 17% grupy badanej.

RYSUNEK 4 WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

Najbardziej liczną grupę pod względem poziomu wykształcenia stanowiły osoby z wykształceniem średnim (nieco ponad 36%). Blisko 34% osób badanych miało wykształcenie zawodowe, natomiast nieco ponad 18% wykształcenie wyższe (licencjat, inżynierskie, wyższe magisterskie, doktorat, studia podyplomowe). Najmniej liczną grupę stanowili odpowiadający z wykształcenie podstawowym, tj. blisko 12% badanych.

RYSUNEK 5 WYKSZTAŁCENIE

PROCEDURA DOBORU PRÓBY

Zastosowany przez PBS Sp. z o.o. schemat doboru respondentów był procedurą wielostopniową, tak zaplanowaną, aby w konsekwencji dała ona ogólnopolską reprezentatywną próbę. W tym celu zastosowany został schemat losowania w warstwach. Jednostkami losowania I stopnia są obwody spisowe GUS, jednostkami losowania II stopnia są adresy lokali mieszkalnych, natomiast w trzecim etapie doboru losowane są osoby (respondenci).

Pierwszy etap losowania był losowaniem warstwowym proporcjonalnym. W tym celu w pierwszym kroku stworzono warstwy terytorialne opisane przez 16 województw. Warstwy podzielone zostały na 4 klas wielkości miejscowości:

- wsie,
- miasta do 50 tys. mieszkańców,
- miasta 50-200 tys. mieszkańców,
- miasta powyżej 200 tys. mieszkańców.

Dla każdej z warstw ustalona została liczba wiązek adresowych (wywiadów) do wylosowania. Alokacja próby była proporcjonalna do rozkładu badanej populacji (18+), tak, by liczba zrealizowanych wywiadów w warstwach była proporcjonalna do frakcji jaką dana warstwa stanowi w populacji.

W kolejnym kroku schematu doboru, wylosowane zostały adresy lokali mieszkalnych stanowiących wiązki adresowe. Dobór realizowano niezależnie w każdym z wylosowanych wcześniej obwodów

statystycznych, z wykorzystaniem schematu prostego z jednakowym prawdopodobieństwem wyboru bez zwracania (adres lokalu może zostać wylosowany tylko 1 raz).

W ostatnim etapie losowania, operat losowania stanowią osoby zamieszkujące lokale wylosowane w poprzednich etapach. Dobór respondenta dokonywany jest z wykorzystaniem schematu losowania prostego.

WAŻENIE

Celem dokonania korekty uzyskanych rozkładów, baza danych z badania „Dziedzictwo obok Mnie – Polacy i Norwedzy wobec lokalnego dziedzictwa kulturowego” wymagała zastosowania wag analitycznych. Zastosowanie wag miało na celu korektę proporcji w próbie, której skrzywienie nastąpiło na skutek niższego poziomu realizacji w wybranych podgrupach. W celu otrzymania optymalnych wag analitycznych zastosowany został schemat ważenia danych, zrealizowany w oparciu o następujące parametry: klasa wielkości miejscowości, płeć, grupa wiekowa oraz wykształcenie. Zastosowanie ważenia pozwoliło na korektę rozkładu zrealizowanej próby oraz zminimalizowanie efektu zróżnicowania efektywności realizacji, a także skorygowanie efektu wykorzystania wiązek adresowych (zaokrągleń).

3. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI BADANIA

Badanie miało charakter ogólnopolski i przeprowadzone zostało w okresie od 28 maja 2015 roku do 03 czerwca 2015 roku. Zgodnie z zapisami Opisu Przedmiotu Zamówienia, w ramach projektu „DoM – Dziedzictwo wokół Mnie. Wartość dziedzictwa kulturowego dla społeczności lokalnej”, przeprowadzono łącznie 1067 wywiadów z respondentami w wieku 18 lat i więcej. Zgodnie z metodologią badania wywiady realizowane były techniką CAPI w domach respondentów.

Średni czas wywiadów wynosił: 21 min. 03 sek. Minimalny czas trwania wywiadu z respondentem wyniósł 10 min. 54 sek., zaś maksymalny 30 min. 36 sek.

4. ZASTOSOWANE NARZĘDZIA BADAWCZE

W projekcie zastosowano dostarczony przez Zamawiającego kwestionariusz, który został opracowany w formie ankiety elektronicznej. Wywiady przeprowadzono za pomocą techniki CAPI – w formie bezpośredniego wywiadu wspomaganego komputerowo.

Kwestionariusz podzielony został na trzy części i składał się z siedemdziesięciu siedmiu pytań.

PYTANIA DEMOGRAFICZNE

Pierwszą część stanowiły pytania demograficzne dotyczące podstawowych informacji na temat respondenta, takich jak płeć, wiek, region zamieszkania, miejsce zamieszkania oraz wykształcenie.

PYTANIA OGÓLNE

Druga część składała się z piętnastu pytań ogólnych dotyczących dziedzictwa kulturowego. Zadane zostały pytania odnoszące się do osobistej wartości dziedzictwa kulturowego, jak i jego wartości dla społeczeństwa. Zadane pytania pozwoliły również na zebranie informacji dotyczących użytkowania dziedzictwa kulturowego oraz zainteresowania dziedzictwem.

PYTANIA O DZIEDZICTWO LOKALNE

Trzecią część stanowiło pięćdziesiąt sześć pytań odnoszących się do dziedzictwa lokalnego. W tej sekcji zadano pytania dotyczące poczucia odpowiedzialności za dziedzictwo lokalne oraz zaangażowania w ten obszar. Ponadto pytania pozwoliły zebrać informacje na temat wartości, poznawania oraz użytkowania dziedzictwa lokalnego, a także tego, czy dziedzictwo lokalne jest wykorzystywane i ważne dla istnienia, dobrobytu i poziomu rozwoju otoczenia respondenta.

5. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 5.1 Kwestionariusz

Załącznik 5.2 Zbiór danych

Załącznik 5.3 Zestawienie wykresów i tabel

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

DoM

Dziedzictwo obok Mnie.
Wartości dziedzictwa kulturowego
dla społeczności lokalnych

